

УДК 811.161.3'27

Таццяна Аляксандраўна Кісельканд. філал. навук, дац., дац. каф. беларускай філалогіі
Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна**Tatyana Kisel**Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Belarusian Philology Department
of Brest State A. S. Pushkin University

e-mail: kisel-ts@mail.ru

МАТИВАЦИОННАЯ АСНОВА НАЗВАЎ РАСЛІН У ГАВОРКАХ БЯРОЗАЎШЧЫНЫ*

Прыведзена класіфікацыя рэгіянальных найменняў раслін у залежнасці ад іх матывацыйнай асновы; паказана іх разнастайнасць на прыкладзе назваў вышэйшых раслін, што зафіксаваны ў гаворках Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Ключавыя словы: батанічны номен, наменклатура, матываванасць, матывацыйная прымета, матывацыйная аснова.

The Motivational Basis of Plant names in Beryozovshchina Dialects

The article presents a classification of the regional names of plants depending on their motivational basis; their variety is shown by the example of the names of higher plants, which are registered in dialects of the Beryozovsky district of the Brest region.

Key words: botanical nomen, nomenclature, motivation, motivational feature, motivational basis.

Уводзіны

Беларуская народная лексіка характарызуецца высокай ступенню матываванасці. Матываванасць лексічнай адзінкі ўяўляе сабой такую структурна-семантычную ўласцівасць слова, якая дазваляе «ўсвядоміць узаемаабумоўленасць яго значэння і гучання на аснове суадносін з моўнай ці нямоўнай рэчаіснасцю» [1, с. 297–298]. Навукоўцы выдзяляюць розныя тыпы матываванасці слоў «у адпаведнасці з разнастайнымі крытэрыямі, у якасці якіх разглядаюцца розныя паказчыкі і сродкі выражэння матывацыйнай прыкметы, якая ляжыць у аснове наймення аб'ектаў нямоўнай рэчаіснасці.

Так, у залежнасці ад спосабу матывіроўкі – моўнай ці нямоўнай – выдзяляюцца абсалютны і адносны тыпы матываванасці (мяў-мяў – чайнік); у залежнасці ад сродку матывіроўкі – тыпы фанетычны (ба-рабан), марфалагічны (надарожнік), семантычны (футра з лісы), морфасемантычны (завіруха). Сярод слоў марфалагічнага тыпу

матываванасці ў адпаведнасці з лексічным ці граматычным спосабамі рэалізацыі значэння матывацыйнай прыкметы прапаноўваецца адрозніваць словы тыпу *шпакоўня* – *лясісты*, *гліністы* як словы, якія характарызуюцца лексічнай ці граматычнай матываванасцю. Урэшце, у залежнасці ад ступені матываванасці адрозніваюць тыпы з поўнай ці частковай матываванасцю (*марак, варона – снягір, каралева*)» [1, с. 52–57].

Прадметы і з'явы рэчаіснасці маюць безліч матывацыйных прымет, але адносна нязначная іх частка выдзяляецца чалавекам як аснова для намінацый. Найперш, выкарыстоўваюцца знешнія, яркія прыметы рэаліі (колер, памер, форма) або такія прыметы, што ўказваюць на важную для чалавека функцыю. Грунтоўнымі прыкладамі падобных матываваных лексічных адзінак з'яўляюцца дыялектныя назвы раслін, многія з якіх адлюстроўваюць своеасаблівыя знешнія і функцыйныя прыметы разнастайных аб'ектаў беларускай флоры.

Вывучэнне матывацыйных асноў народных батанічных номенаў дазваляе не толькі філолагам глыбей пазнаваць свет раслін – матэрыялы такіх даследаванняў могуць быць скарыстаны навукоўцамі-біёлагамі для ўнармавання навуковай наменклатуры раслін праз стварэнне ўласна-моўных лек-

*Даследаванне ажыццяўлялася ў межах рэалізацыі НДР «Лінгвакультуралагічны кампанент у змесце асноўных этнаканцэптаў і ўласных найменняў Брэсцка-Пінскага моўнага рэгіёна» (№ дзяржрэгістрацыі 20211558 ад 24.05.2021) пры фінансавай падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

січных адзінак, якія перадавалі б нацыянальны каларыт беларускага слова.

Мэта дадзенага артыкула – правесці аналіз матывацыйнай асновы рэгіянальных найменняў раслін і паказаць яе разнастайнасць на прыкладзе назваў вышэйшых раслін, што зафіксаваны ў гаворках Бярозаўскага раёна Брэсцкай вобласці.

Асноўная частка

У складзе батанічнай наменклатуры ў гаворках Бярозаўскага раёна матываваныя лексемы складаюць прыкладна 45,6 % ад агульнай колькасці зафіксаваных лексем вывучаемай групы. На падставе семантычных прымет, пакладзеных у аснову назваў, клас даследаваных матываваных батанічных адзінак (звязаных сваёй назвай з назвамі іншых з’яў, прадметаў, рэчаў, прымет і інш.) можна падзяліць наступным чынам (групы вылучаны з улікам класіфікацыі, праведзенай А. І. Кісялеўскім [2]).

1. Назвы раслін, у аснове якіх выяўляюцца найменні пэўнага колеру і яго адценняў, канкрэтнай афарбоўкі: *бёлы налів* ‘гатунак яблык’, *бура́к* ‘бурак сталовы’ (ад назвы колеру буры [3, т. 1, с. 412–413]), *галубні́ці* ‘буякі’, *гарбу́з красны́й* ‘гатунак гарбуза’, *жбóўты́й ляд* ‘гарошак лугавы’, *золотóй ранéт* ‘гатунак яблык’, *парэ́чкі чо́рныя* ‘парэчкі чорныя’, *парэ́чкі чырво́ныя* ‘парэчкі чырвоныя’, *рабі́на чо́рная* ‘аронія, чарнаплодная рабіна’, *ро́зовы́й васы́лёк* ‘светнік зязюльчын’, *чорнага́ло́вік* ‘чорнагалоў звычайны’, *чэ́рныцы* ‘чарніцы’. У аснове большасці назваў дадзенай групы ляжыць колер пладоў ці кветак расліны.

2. Назвы раслін, якія выражаюць характэрныя асаблівасці раслін і вылучаюць расліну з ліку іншых. У аснове гэтых найменняў могуць быць:

а) лекавыя ўласцівасці расліны (пры гэтым часта асновай намінацыі становіцца назва хваробы, ад якой лечыць той ці іншай раслінай): *ба́бочка* ‘трыпутнік вялікі’ (ад **baba* ‘жанчына’, або па форме лісця або па яе лячэбных уласцівасцях (*baba* – ‘знахарка’ [3, т. 1, с. 253]), *вётрени́ца* ‘кураслеп дуброўны’ (магчыма, таму, што ўжываецца для лячэння прастудных захворванняў, а таксама хвароб ад ветру [3, т. 2, с. 104], *за́ворот* ‘піжма звычайная’ (выкарыстоўваецца пры захворваннях страўніка), *кывавны́к* ‘кываўнік звычайны’ (ад *кроў* [3, т. 5, с. 128]),

міну́шкі ‘мінушкі’ (хвароба (жаўтуха, кашаль, мочаспусканне) мінала, праходзіла пасля лячэння яе гэтай раслінай [3, т. 7, с. 45]), *цві́т од сэрца* ‘буйміна лугавая’, *чысця́к* ‘чысцік балотны’ (адвары расліны выкарыстоўваюцца пры лячэнні захворванняў скуры);

б) своеасаблівыя знешнія характарыстыкі ці ўласцівасці расліны, якія адрозніваюць яе ад іншых (падобных ці не) раслін: *аксамі́ткі* ‘аксаміткі’ (паводле аксаміцістасці кветак расліны), *арэ́шняк* ‘ляшчына’ (куст з пладамі-арэхамі), *ба́дзяка* ‘бадзяк рачны’ (ад **bosti*, **bodati* ‘калоць’ [3, т. 1, с. 271]), *дэ́роза* ‘дзераза’ (вытворнае ад дзеяслова **derti* ‘драць’ (суф. *-eza*) [3, т. 3, с. 133]), *лі́на* ‘ліпа’ (**lipa* < *lypēti* ‘прыклеівацца, ліпнуць’; расліна мае ліпкі сок [3, т. 5, с. 314]), *огонёк* ‘бальзаміна’ (расліна ярка цвіце ружовымі кветкамі, ствараючы ўражанне агеньчыка); *малача́й, молоча́й* ‘малачай кіпарысавы’, ‘адуванчык лекавы’ (так называюць шматлікія расліны, якія вылучаюць сок, падобны да малака [3, т. 6, с. 187]), *смокту́ны* ‘пакрывец лекавы’ (ад *смактаць* [3, т. 12, с. 207]), *спорня́к* ‘гладун гладкі’ (ад прасл. **sporyšъ*, абазначала расліны, якія маюць вялікую колькасць насення або даюць вялікі прырост [3, т. 12, с. 262]), *сухаві́йка* ‘бурачок камяністы’ (ад *сухі*, што адпавядае знешнім фізічным якасцям расліны), *хло́повка* ‘смалёўка звычайная’ (надзьмуты падвяночак расліны гучна лопаецца (хлопае) пры здаўліванні [3, т. 6, с. 138]);

в) характар росту расліны: *гру́ша дзі́кая, дзі́чка* ‘груша-дзічка’ (дзікая, не прышчэпленая груша [4, с. 223]), *ды́ка конюшы́на* ‘канюшына паўзучая’, *расхо́днік* ‘расходнік з’едлівы’ (тлумачыцца тым, што яго адросткі распятаюцца, расходзяцца па зямлі [3, т. 11, с. 142]), *купко́вка* ‘купкоўка зборная’, *купы́сьняк* ‘паўночнік палявы’ (расліны, якія растуць купамі), *паўзу́чэ* ‘гладун голы’ (расліна мае шматлікія галінастыя ляжачыя сцяблы [5, т. 2, с. 67]), якія нібы распаўзаюцца па зямлі), *шчо́тка, шчэ́ціна, шэ́рсць* ‘сівец лугавы’ (шурпатая, з шчацінападобным сцяблом расліна [6, с. 113]);

г) карысныя ці адмоўныя якасці раслін, значэнне для чалавека, характар уздзеяння на чалавека: *балі́галоў* ‘балігалоў’ (прасл. *boligolvъ*, *boleolvъ* – назва розных атрутных раслін, якія выклікаюць боль галавы [3, т. 1, с. 294]), *буякі́* ‘буякі’ (ад *буяць* ‘буяніць, шалець’, ягады выклікаюць ап’я-

ненне, боль галавы [3, т. 1, с. 429–430]), *во́цатнае дрэ́ва* ‘сумах’ (кіслыя плады часам ужывалі для падкiслення вінаграднага воцату, адкуль і назва [3, т. 2, с. 206]), *горча́к* ‘драсён перцавы’ (расліна едкая, пякуча-горкая на смак [5, т. 1, с. 397]), *мы́льнік* ‘мыльнік лекавы’ (названы паводле таго, што карань расліны ўтрымлівае сапанін, і расліна ўжо ў Старажытнай Грэцыі і Рыме, а таксама ў Балгарыі і на Беларусі ўжывалася пры мыцці [3, т. 7, с. 115]).

3. Назвы раслін, якія ўказваюць на будову ўсёй расліны, яе частак або спецыфічную прымету ў будове расліны. Гэтыя номены часта суадносяцца з назвамі розных прадметаў і рэчываў, падкрэсліваючы гэтым самым сапраўднае або мяркуемае падабенства. У аснове дадзеных найменняў могуць быць:

а) форма ці памер лісця расліны: *бобу́няк* ‘капытнік балотны’ (ад **bobbъ* ‘штосьці круглае’ [3, т. 1, с. 256]), *венёрын во́лас* ‘адьянтум’ (бліскавае і пругкае лісце нагадвае валасы жанчыны) [6], *драпачы́* ‘касмея’ (ад *драпач* ‘прылада працы’ па форме лісця), *колю́чый* ‘алоэ, альяс’ (лісце пакрыта па краях калючымі шыпамі), *плі́ска* ‘раска малая’ (ад *пліска* ‘пырска’, ‘сляза’ [3, т. 9, с. 202] па форме лісця), *рагалі́снік* ‘рагаліснік’ (расліна мае сцёблы, пакрытыя густым храсткаватым лісцем) [7], *сярпу́ха* ‘сярпуха’ (паводле падабенства лістоў расліны да сярпа [3, т. 13, с. 155]), *шпа́жнік* ‘гладыёлус’ (ад *шпага*, расліна мае мечпадобнае лісце);

б) форма кветкі ці прыкмета ў будове насення: *дзьму́хавец* ‘адунанчык лекавы’ (ад *дзьмуць*, расліна мае плады-сямянкі з носікам і чубком, якія лёгка здуюцца ветрам [5, т. 1, с. 41]), *жбаноч́кы*, *збанкі́* ‘гарлачык жоўты’ (па форме кветкі) [3, т. 7, с. 151];

в) будова сцябла расліны: *шы́пшы́на* ‘шыпшына майская’ (сцябло расліны пакрыта калючкамі, шыпамі) [8, с. 45];

г) форма карэння: *ра́ска* ‘раска малая’ (ад *раса́* ‘жытняя кветка’ паводле махрыстаці карэньчыкаў [3, т. 11, с. 115]);

д) форма ўсёй расліны: *строма́нта* ‘барвенак малы’ (ад *страміна́* [3, т. 12, с. 316]), *хвошч* ‘хвошч палявы’ (ад *хвост* паводле падабенства расліны і хваста жывёлы).

4. Назвы раслін, суадносныя з назвамі жывёл, птушак, насякомых: *бу́сьныкы* ‘рагулькі палявыя’ (кветкі расліны маюць доўгую шпорку [5, т. 4, с. 336], падобную да

дзюбы бусла), *ваўчкі́* ‘ваўчкі трохраздзельныя’ (ад *воўк*, расліна мае плады з шыпамі, пакрытымі зубчыкамі) [3, т. 2, с. 77], *во́вчы гуркы́* ‘гусіная цыбуля жоўтая’, *воўчэ́ лы́ко* ‘воўчая ягада’ (прыметнік *воўчы* ўказвае на атрутнасць раслін [3, т. 2, с. 204]), *гусі́ныя ла́пки* ‘гусіная цыбуля жоўтая’ (па форме кветкі), *гусі́ны лук* ‘гусіная цыбуля жоўтая’ (расліна мае наземную частку ў форме цыбуліны і жоўтыя кветкі), *гу́скі* ‘гарлачык белы’ (паводле белага колеру кветак расліны), *жа́бскэ мо́локо́* ‘малачай кіпарысавы’ (прыметнік *жабскі* ўказвае на неядомасць расліны), *жабуры́нне* ‘раска малая’ (ад *жаба*, паводле суіснавання ў вадаёме або іншых прыкмет [3, т. 3, с. 193]), *жураві́ны* ‘журавіны балотныя’ (ягады на імшастых балотах, дзе вадзіліся журавы, жураўліныя ягады [3, т. 3, с. 248–249]), *зверобой́* ‘святааннік прадзіраўлены’ (расліна, шкодная для жывёл, ‘б’е звера’), *зозу́лін лё́н* ‘казялец едкі’ (магчыма, на аснове знешняга падабенства кветак ці лісця расліны з зязюляй), *казяле́ц* ‘казялец едкі’ (матываючы няясная. Вельмі часта ў назвах раслін дэрываты ад *каза*, *казёл* ужываюцца для характарыстыкі розных зааморфных прыкмет. Сапраўды, у казальца лісткі ўтвараюць штосьці накшталт казліных рожак, аднак гэта не дае падстаў меркаваць пра перанос назвы па знешнім падабенстве” [3, т. 4, с. 97]), *ко́злікі* ‘рагулькі палявыя’ (у аснове метафары – перанос паводле падабенства формы: кветка расліны з яўнай зааморфнай прыкметай [3, т. 4, с. 81]), *ко́злык* ‘стрэлкаліст звычайны’ (расліна мае лісце, падобнае да галавы жывёлы), *кома́рыкы* ‘светнік зязюльчын’ (кветкі расліны на балоцістых мясцінах у сваёй масе ствараюць уражанне лятаючых камароў [3, т. 4, с. 219–220]), *ко́ткы* ‘канюшына пашавая’ (ад *кот* [3, т. 5, с. 104], расліна – касматапушысты адналетнік, які нагадвае жывёлу), *півны́чкы* ‘братаўка дуброўная, іван-дымар’я’ (у выніку семантычнага пераносу паводле падабенства да грэбня пеўня альбо афарбоўкі (некалькі колераў) [3, т. 9, с. 109]), *мы́шыый ляд* ‘гарошак мышыны’ (у выніку кантамінацыі назваў *мышыны гарошак* і *ляд* (прасл. *lědo* (> *ляда*) з першасным значэннем ‘расліны, якія растуць на лядзе, на аблогу’ [3, т. 7, с. 123–124]), *рак* ‘скрыпень балотны’ (на аснове знешняга падабенства расліннай мяцёлкі да клюшні рака [3, т. 11, с. 75]), *саба́чкі* ‘зарніца звычайная’ (павод-

ле знешняга падабенства кветак да морды сабакі [3, т. 11, с. 282]), *шчабрэц саба́чы* ‘чабор блышыны’ (прыметнік *саба́чы* ўказвае толькі на неядомасць або непрыдатнасць для чалавека гэтай расліны [3, т. 11, с. 283]), *шчавэй ко́нскі* ‘шчаўе конскае’ (ад *конь* [3, т. 5, с. 96]) (прыметнік *конскі* ўказвае на непрыдатнасць расліны для чалавека), *ястрабо́к* ‘ястрабок парасоністы’ (антычная назва для *Hieracium* і блізкіх раслін утворана ад грэч. ‘ястраб’, таму што існавала павер’е, што ястрабы і сокалы для вастрыні зроку ўжываюць сок гэтых раслін. Аднак назва можа тлумачыцца тым, што вялікая колькасць гэтых раслін расце на звычайнай вышыні, дзе водзяцца ястрабы і сокалы [3, т. 11, с. 296]).

5. Назвы раслін, якія матывуюцца назвамі месца, дзе расліна звычайна расце або ўказваюць на радзіму дадзенай расліны: *анто́новка* ‘гатунак яблык’ (яблыка з Анто́нава [3, т. 1, с. 116]), *багу́н* ‘багун балотны’ (ад **bag(ъ)no* ‘багна’ [3, т. 1, с. 268]), *балотная тра́ва*, *балотні́ца* ‘балотніца балотная, сітняк’, *болу́тний молочэ́й* ‘ястрабок парасоністы’ (расліны растуць на балоце), *волóжка* ‘васілёк сіні’, *валóскі арэ́х* ‘грэцкі арэх’ (ад *валах* – старой назвы раманскіх народаў [3, т. 2, с. 43]), *капу́ста палява́я* ‘свірэпа’ (вырошчваецца на палях), *лясна́я яблы́ня* ‘яблыня-дзічка’, *макрё́ца* ‘зоркаўка сярэдняя’ (расліна расце на нізкіх мокрых месцах [3, т. 6, с. 176]), *подоро́жык* ‘трыпутнік вялікі’ (назва розных раслін, якія растуць каля дарогі [3, т. 8, с. 100]), *парэ́чкі* ‘парэчкі’ (расліна ў дзікім выглядзе расце па берагах рэк (магчыма, і пранікненне з польскай мовы) [3, т. 8, с. 173]), *попа́р* ‘пырнік паўзучы’ (расліна, якая расце на *папары* ‘полі, пакінутым на адно лета незасеяным з мэтай паляпшэння глебы пад пасеў азімых’ [3, т. 8, с. 154]).

6. Назвы раслін, якія суадносяцца з назвамі іншых вядомых раслін: *быро́зка* ‘бярозка палявая’ (паводле падабенства лісточкаў расліны з лістамі бярозы [3, т. 1, с. 439]), *горо́шок* ‘гарошак мышыны’ (паўзучая расліна з пладамі ў стручках [8, с. 63], падобная да гароху), *ёлочка*, *сосё́нка* ‘хвошч палявы’ (расліна, знешне падобная да сасны (елкі) [3, т. 11, с. 324]), *малі́наўка* ‘гатунак яблык’ (паводле чырвонага колеру [3, т. 6, с. 196]), *морко́вняк* ‘сярпок звычайны’ (расліна, падобная да морквы [3, т. 6, с. 231]),

хмелё́к ‘люцэрна хмелявідная’ (расліна гэтак жа ўецца, як і хмель).

7. Назвы раслін, якія звязаны з назвамі прамежкаў часу, з адпаведнай парой года: *асё́нняе* ‘галінзога дробнакветкавая’, *дзекабры́ст*, *коледá* ‘зігакактус’ (расліна цвіце прыкладна ў снежні (руск. *декабрь*) або падчас свята Каляды), *сві́нтыя́н* ‘святаяннік прадзіраўлены’ (расліну святаяннік прадзіраўлены звычайна збіраюць на свята Івана Купалы (Святога Яна) [9, с. 102]).

8. Назвы раслін, якія суадносяцца з уласнымі імёнамі: *кацяры́нкі* ‘астра садовая’, *мыру́н* ‘рамонак пахучы’ (ад Мірон [3, т. 7, с. 117]), *цімофе́йка* ‘цімафееўка’ [3, т. 6, с. 215]. Аднак прычына ўзнікнення падобных найменняў вельмі невыразная.

9. Назвы раслін, у аснове якіх народныя павер’і, паданні, легенды: *бра́ткі*, *брат-сё́стра* ‘браткі, фіялка трохколерная’ (пра паходжанне кветкі існуе міф, паводле якога «па волі злога лёсу быў дапушчаны інцэстуальны шлюб брата і сястры. Даведаўшыся пра сваё крэўнае сваяцтва, малады муж і жонка жажнуліся, грэх быў недапушчальны, брат і сястра ператварыліся ў “травіцу брат-сястрыцу”, або іначай “браткі”, з надзеяй, што калі дзеўкі будуць збіраць купальскія зёлкі, яны ўспомняць гісторыю брата і сястры» [10, с. 51], *грыму́тнік* ‘дуброўка прамастойная’ (магчыма, у аснове – своеасаблівыя ўласцівасці раслін або народныя паданні, легенды пра сілу гэтых раслін у час маланкі і грому), *матыры́нка* ‘мацярдushка звычайная’ (у аснове назвы ляжыць уяўленне (вядомае з фальклору) пра душу памерлай маці, якая вяртаецца да дзяцей у выглядзе кветкі гэтай расліны [3, т. 1, с. 253]).

Заклучэнне

Такім чынам, матываваная батанічная лексіка ў гаворках Бярозаўшчыны прадстаўлена значнай колькасцю найменняў (45,6 % ад агульнай колькасці зафіксаваных номенаў). За аснову ўтварэння намінацый бяруцца як знешнія прыкметы раслін, так і іх уласцівасці, прызначэнне, месца росту і г. д. Пераважаюць назвы, якія выражаюць характэрныя асаблівасці раслін і вылучаюць расліну з ліку іншых (30 % ад агульнай колькасці матываваных номенаў). Сярод іх найперш вылучаюцца лексемы, што ўзніклі на аснове вылучэння своеасаблівых знешніх

характарыстык ці ўласцівасцей расліны (*огонёк, суховійка, хлёпавка*).

Высокай частотнасцю характарызуюцца і назвы, суадносныя з назвамі жывёл, птушак, насякомых (20 %). У якасці матывацыйнай асновы часцей выкарыстоўваецца параўнанне расліны ці яе частак з жывёламі (ваўком, казой, сабакам і інш.) (*кóзлікі, кóткі, саба́чкі*).

Сёння вывучэнне дыялектнага слова дае магчымасць узбагаціць літаратурную

мову і навуковую наменклатуру. Дыялектная мова валодае цэлым арсеналам моўных сродкаў, яна дае яркія ўзоры народнай словатворчасці, ілюструе прыроджаную здольнасць чалавека параўноўваць з’явы рэчаіснасці паміж сабой у працэсе пазнання і падбіраць гаваркія назвы аб’ектам навакольнага свету. Народная мова – вынік працяглага працэсу, які з’яўляецца новым і арыгінальным аб’ектам вывучэння на розных этапах функцыянавання грамадства і яго мовы.

СПІС ВЫКАРЫСТАНАЙ ЛІТАРАТУРЫ

1. Блинова, О. И. Мотивология и ее аспекты / О. И. Блинова. – 3-е изд. – М. : КРАСАНД, 2010. – 304 с.
2. Кісялеўскі, А. І. Лексічная аснова і словаўтваральныя сродкі беларускай батанічнай тэрміналогіі / А. І. Кісялеўскі // Слова беларускае. З гісторыі лексікалогіі і лексікаграфіі / уклад. Т. В. Кузьмянкова, Л. П. Кунцэвіч, А. Я. Міхневіч ; пад рэд. А. Я. Міхневіча. – Мінск : Нар. асвета, 1994. – С. 131–141.
3. Этымалагічны слоўнік беларускай мовы. – Мінск : Навука і тэхніка : Беларус. навука, 1978–2017. – Т. 1. – 1978. – 440 с. ; Т. 2. – 1980. – 344 с. ; Т. 3. – 1985. – 408 с. ; Т. 4. – 1988. – 326 с. ; Т. 5. – 1989. – 320 с. ; Т. 6. – 1990. – 287 с. ; Т. 7. – 1991. – 315 с. ; Т. 8. – 1993. – 270 с. ; Т. 9. – 2004. – 367 с. ; Т. 10. – 2005. – 325 с. ; Т. 11. – 2006. – 333 с. ; Т. 12. – 2012. – 366 с. ; Т. 13. – 2010. – 352 с. ; Т. 14. – 2017. – 334 с.
4. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы : больш за 65 000 слоў / уклад.: І. Л. Капылоў [і інш.] ; пад рэд. І. Л. Капылова. – Мінск : Беларус. Энцыкл. імя Пётруся Броўкі, 2016. – 968 с.
5. Энцыклапедыя прыроды Беларусі : у 5 т. / гал. рэд. І. П. Шамякін. – Мінск : БелСЭ, 1983–1986. – Т. 1. – 1983. – 575 с. ; Т. 2. – 1983. – 522 с. ; Т. 4. – 1985. – 599 с.
6. Биологический энциклопедический словарь [Электронный ресурс] / гл. ред. М. С. Гиляров. – 2-е изд., испр. – М. : Совет. Энцикл., 1986. – 468 с. – Режим доступа: https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_biology/844/ВЕНЕРИН. – Дата доступа: 15.11.2022.
7. Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона [Электронный ресурс]. – СПб. : Брокгауз – Ефрон, 1890–1907. – Режим доступа: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauz-efron/88082/Роголистник>. – Дата доступа: 15.11.2022.
8. Раслінны свет : тэмац. слоўн. / склад. В. Д. Астрэйка [і інш.] ; навук. рэд. Л. П. Кунцэвіч, А. А. Крывіцкі. – Мінск : Беларус. навука, 2001. – 655 с.
9. Омельковець, Р. Західнополіські найменування звіробою звичайного / Р. Омельковець // Flora i fitonimy na pograniczu polsko-ukraińskim / pod red. F. Czyżewskiego i D. Urban. – Lublin, 2006. – С. 99–106.
10. Беларуская міфалогія : энцыкл. слоўн. / С. Санько [і інш.]. – Мінск : Беларусь, 2004. – 592 с.

REFERENCES

1. Blinova, O. I. Motivologija i jejo aspiekty / O. I. Blinova. – 3-je izd. – M. : KRASAND, 2010. – 304 s.
2. Kisialieuski, A. I. Lieksichnaja asnova i slovautvaral’nyja srodki bielaruskaj batanichnaj terminalohii / A. I. Kisialieuski // Slova bielaruskaje. Z historyi lieksikalohii i lieksikahrafii / uklad. T. V. Kuz’miankova, L. P. Kunceovich, A. Ya. Mikhnievich ; pad red. A. Ya. Mikhnievicha. – Minsk : Nar. asvieta, 1994. – S. 131–141.
3. Etymalahichny slounik bielaruskaj movy. – Minsk : Navuka i tekhnika : Bielarus. navuka, 1978–2017. – T. 1. – 1978. – 440 s. ; T. 2. – 1980. – 344 s. ; T. 3. – 1985. – 408 s. ; T. 4. – 1988. –

326 s. ; T. 5. – 1989. – 320 s. ; T. 6. – 1990. – 287 s. ; T. 7. – 1991. – 315 s. ; T. 8. – 1993. – 270 s. ; T. 9. – 2004. – 367 s. ; T. 10. – 2005. – 325 s. ; T. 11. – 2006. – 333 s. ; T. 12. – 2012. – 366 s. ; T. 13. – 2010. – 352 s. ; T. 14. – 2017. – 334 s.

4. Tlumachal'ny slounik bielaruskaj litaraturnaj movy : bol'sh za 65 000 slou / uklad.: I. L. Kapylou [i insh.] ; pad red. I. L. Kapylova. – Minsk : Bielarus. Encykl. imia Pietrusia Brouki, 2016. – 968 s.

5. Encykłapiedyja pryrody Bielarusi : u 5 t. / hal. red. I. P. Shamiakin. – Minsk : BielSE, 1983–1986. – T. 1. – 1983. – 575 s. ; T. 2. – 1983. – 522 s. ; T. 4. – 1985. – 599 s.

6. Biologichieskij encikłopedichieskij slovar' [Elektronnyj riesurs] / gl. ried. M. S. Giliarov. – 2-je izd., ispr. – M. : Soviet. Encikl., 1986. – 468 s. – Riezhim dostupa: https://dic.academic.ru/dic.nsf/dic_biology/844/VIeNIeRIN. – Data dostupa: 15.11.2022.

7. Encikłopedichieskij slovar' F. A. Brokgauza i I. A. Jefrona [Elektronnyj riesurs]. – SPb. : Brokgauz – Jefron, 1890–1907. – Riezhim dostupa: https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauz_efron/-88082/Roholistnik. – Data dostupa: 15.11.2022.

8. Raslinny sviet : temat. sloun. / sklad. V. D. Astrejka [i insh.] ; navuk. red. L. P. Kunceвич, A. A. Kryvicki. – Minsk : Bielarus. navuka, 2001. – 655 s.

9. Omel'kovec', R. Zakhidnopolis'ki najmenuvannia zviroboju zvyčajnoho / R. Omel'kovec' // Flora i fitonimy na pograniczu polsko-ukraińskim. / pod red. F. Czyżewskiego i D. Urban. – Lublin, 2006. – S. 99–106.

10. Bielaruskaja mifalohija : encykl. sloun. / S. San'ko [i insh.]. – Minsk : Bielarus', 2004. – 592 s.

Рукапіс настаніў у рэдакцыю 21.12.2022